

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК



ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2024 рік

№ 07(392)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ  
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК



**Це Ігор Заржицький - син відомої  
української письменниці**

**нашої авторки Єліни Заржицької**

**Він загинув на Донеччині за кожного з нас, за  
країну, яку любив понад усе. Цей випуск ми  
присвячуємо йому...**



*“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”*

*“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”*

*Ліна Костенко*



**«Бористен (Борисфен)»** – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс.  
Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен»

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

### Представництва редакції:

У США: Promethean's Retort P.O.Box 35  
Lyndhurst, N.J. 07071-0035 USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.  
Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J.  
07069, USA;


У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18VI, Lod,  
Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 –  
100 Bielsk Podlaski, Polska

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції  
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна  
Телефон: (050) 340 - 28 - 27  
e-mail: [fidelsukhonis@gmail.com](mailto:fidelsukhonis@gmail.com)

Електронні версії журналу [borysten.com.ua](http://borysten.com.ua)

Долучайтесь до нас у соцмережі  
[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка\дизайн  
журналу *“CatArt”*   
Видавець  
Видавничо-поліграфічний  
центр  
вул. Воскресенська, 11  
49000 місто Дніпро  
Україна

Папір офсетний.  
Друк цифровий  
Щомісячник,  
наклад:  
1500 примірників



“Адреси доброти”

## ВЕЛЬМИДОСТОЙНІ ДОБРОЧИНЦІ!

В Україні лютує війна і навіть складно описати що ми нині переживаємо. Нам потрібно переломити ворога.

Це важке завдання, це потребує часу й страшенних зусиль зусиль. Але у нас немає альтернативи. До глибини душі хвилює сьогодні допомога світового українства отчому краю в боротьбі з московськими нелюдами. Ось і друзі «Бористену» не стоять осторонь життєво важливої для нашої Вітчизни справи.

Щиро вдячні **отцю Олексію Лімонченко з Каліфорнії**, який вже традиційно надіслав поважну пожертву для Добра і захисту України. Многая Вам літа, дорогий душпастире!

Ми також сердечно дякуємо **родині Василя та Ольги Карпенко (Monroe, MI.,)** за чергову поважну фінансову допомогу, яку добродичинці просять спрямувати на продукти для наших захисників, для потреб сиріт у Дніпрі та підтримку **Фундації «Прометеїв отвіт»**.

Отож, як завжди будемо вдячні за Ваші пожертви на проекти щомісячника «Бористен», котрі ласкаво просимо спрямовувати на адресу нашого **представництва у США Фундації «Прометеїв отвіт»**. Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною. Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!

Влас. інформ.

### ----- Зміст -----

**Стор.1** Адреси доброти  
**Стор.2** Вічна пам'ять  
**Стор.3-4** З МИРОМ ПРО ВІЙНУ  
**Стор. 5-6** З ПРИВОДУ КНИЖКИ Ф. СУХОНОСА “ПРИРЕЧЕНІ НА ЛЮБОВ”  
**Стор. 7** Сум  
**Стор.8-9** ПІДСУМКИ ПРАЦІ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ В СИРАКУЗАХ

**Стор.10-11** Milwaukee: The Circus Came to Town  
**Стор.12-13** Рецензія  
**Стор.14 -17** Самостримування в Україні спровокує саме те, чому ми намагаємося запобігти  
**Стор.18-19** 13 березня 1932 - 1 липня 2024  
**Стор.20-26** Наша Церква

Долучайтесь до нас у соцмережі [facebook.com/borysteninfo](https://facebook.com/borysteninfo)

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті [borysten.com.ua](https://borysten.com.ua)



## --- Вічна пам'ять ---

Це Ігор Заржицький - син відомої української письменниці та освітянки Еліна Заржицька.



Він загинув 19 червня на Донеччині за кожного з нас, за країну, яку любив понад усе.

Єдиний син в батьків! Піти на війну - був його свідомий вибір. Ігор не встиг одружитися, стати батьком своїм власним дітям, побудувати кар'єру, здійснити безліч всього потрібного, корисного в житті... До лав ЗСУ йому потрапити було нелегко. Він наважився на цей крок потайки від батьків. Його довго відмовляли у військкоматі, пізніше - пропонували йому залишитися у Дніпрі та стати військовим психологом при шпиталі (освіта дозволяла). А він лише одне твердив: «Я маю захищати свою Батьківщину» - летів як метелик на вогонь і не міг по іншому.

Його рішучість і відданість були безмежними. Коли інші сумнівалися чи вагалися, Ігор завжди був першим, хто ставав на захист правди і справедливості. Він був прикладом справжньої мужності і патріотизму. Ніколи не шукав легких шляхів. Ці його якості: мужність і справедливість - назавжди залишаться в пам'яті всіх, хто його знав.

Довгі роки пані Еліна була і є нашою постійною авторкою.  
Жодних слів не буде достатньо. Світла пам'ять!

Фідель Сухоніс,  
голова ДОО НСПУ шеф-редактор журналу  
«Бористен»

“Врізка «Сто рядків про книгу»”

## З МИРОМ ПРО ВІЙНУ

Писати передмови, післямови, відгуки на книги завжди складно. А раптом твоє сприйняття, бачення написаного автором, не співпаде, не відгукнеться в твоїй душі тим словом, думкою, які «стали на папері сумними рядками» молодої вдови чи матері, веселим діалогом закоханих у яких лише ніч перед боєм... Раптом ти скажеш не те, на що чекає поет, письменник?

А він же працював, досліджував, проживав зі своїми героями їх життя. Та чи лише проживав? Хіба не залишили вони бодай маленьку стежечку в його душі? Залишили, адже приходять у сни, звучать їхні слова, голоси, закарбовані в пам'яті, як порада, наказ, співчуття та надія.



На щастя, мені легко писати про свої враження від останньої художньої повісті голови Дніпропетровської обласної організації Національної спілки письменників України Фіделя Сухоноса «Приречені на любов». Писати легко, сприймати важко прочитане. Це життя України, українців: побите, зруйноване, знівечене, але нескорене, як захисники Маріуполя. І тут ми з паном Фіделем на одній хвилі: хвилі болю, співчуття, ненависті та сподівання, що оновиться земля та не буде на ній супостата. А наші розповіді у книгах, на шпальтах журналів, газет, на радіо та телебаченні про героїв – потрібні не лише живим, але і тим хто віддав своє життя. Якщо ми говоримо, пишемо – значить пам'ятаємо. Ось як у анонсі до «Приречені на любов» емко про цю книгу. Краще і не скажеш. Сюжет про торжество кохання реальних людей - красиву дівчину Галину Федюшин із села Сваричів (хоча мені до вподоби більше стара назва села, а воно існує з 14 сторіччя –Зваричів. Так називали людей, які виварювали сіль, а ті місця багаті на сіль) Івано-Франківської області та сміливого юнака з Донеччини Миколи Гриценяка Ці двоє молодих людей, яким би жити, навчатися, закохуватися для створення нової родини, народження дітей, витримали бої за Маріупіль, страшений полон, розлуку, коли місяцями не мали звісток про долю. Однак вони витримали. Їх кохання стало символом не лише людської витримки але і стійкості України.

Бо ж з таких епізодів кожного українця складається могутність, стійкість, нескореність України, бо ж такі люди приречені в найстрашніші моменти життя не на страту, а на любов. Молодята одружилися попри всі випробування. Так має бути на землі. І знаєте, пан Фідель так доречно влітає в розповіді про біль, горе, такі короткі епізоди щастя, як весілля та українські звичаї. Ось цей уривок мені до душі припав.

«У Новомихайлівці вважали: який коровай вдасться, така і доля чекає на подружжя.

А у Марії Іванівни кожен виріб був пишним і красивим. Ось і готувала вона їх майже для всіх односельців.

А ще, окрім короваю, пані Пилипишин на весіллях випікала також різноманітні хлібні вироби: вари – для частування гостей, барило – для батьків нареченої, дивень – коровай лише для молодят, лежень – печиво, яким частували родину, наречених та запрошених гостей. Хліб вважався символом поєднання двох сімей, символом

продовження роду. Тож навіть сватання за традицією починалися з обряду, який

називався «міняти хліб». Хлопець приходив до хати дівчини з хлібом, який дарував її

родині. У знак згоди дівчина вимінювала його на свій, а якщо відмовлялась – повертала йому принесений хліб. Також

благословення батьками на одруження відбувалося саме з хлібом. І це був не просто звичай, який можна не брати до уваги, ні. Молодята не могли одружитись без благословення своїх батьків.»

Про сьогодні та майбутнє пише Фідель Сухоніс у своїй новій книзі. І від себе, як автор і монологами,



діалогами, думками своїх героїв... У них клубок соціально-економічних, політично-суспільних проблем, тривог, прагнень, надій, віри на перемогу, адже герої переживають найстрашніше, що може бути – війна. Війна на території твоєї країни: а це вулиці сіл і міст. Це садиби і поля, де українці споконвіку сіяли та вирощували хліб, зрощували сади. Це красені Київ і Харків, Херсон і Запоріжжя, де люди здобували освіту, працювали, писали книги і картини, закохувалися, відпочивали. Тепер усе не так: немає Бучі, Авдіїки, Мар'янки, Соледару та багато інших населених пунктів. За наказом наші залишили Азов... Це та страшна сторінка цієї руйнівної війни. Вона стане історією України.

Ми маємо пам'ятати, знати аби ніколи більше не повторилося. Та аби пам'ятали нащадки. Без пам'яті немає майбутнього. Аксиома, філософія життя. Тому нова книга «Приречені на любов» автор якої Фідель Сухоніс крім багатьох регалій ще й засновник та редактор літературно-мистецького, публіцистичного та науково-популярного щомісячника «Бористен» - уже сторінка української історії про цю війну. Певна, що книга приречена на успіх.

Світлана Глаз, журналіст  
(Ізраїль)

### З ПРИВОДУ КНИЖКИ Ф. СУХОНОСА “ПРИРЕЧЕНІ НА ЛЮБОВ”



Між нами залишилося мало людей, які пам'ятають Другу світову війну, але про цю війну написано багато книг, створено чимало фільмів у різних країнах, якими прокотилася ця війна. На той час Україна була складовою частиною Радянського Союзу – практично була колонією Росії. Вона не починала війни, але дуже потерпіла у висліді конфлікту між двома режимами: фашистської Німеччини та червоної (також фашистської у своїй суті) комуністичної Росії. Два нацисти-фашисти чубилися, а Україна і нарід наш терпіли та гинули на фронтах. Позбувшись німецьких фашистів, Україна також бажала скинути ярмо російської окупації. Саме тому до нерівного бою з Червоною Армією станули найкращі сини і доньки України в рядах Української Повстанської Армії (УПА), з вірою у власні сили. Допомоги від інших країн тоді не було.

До речі, про УПА також написано багато книжок, різних спогадів учасників збройного підпілля українською, польською, російською та іншими мовами, в яких поневолювачі знецінювали провідників визвольної

боротьби Українського Народу та відмовляли права українцям на самостійний розвиток у своїй вільній державі. Західні країни дали своїм колоніям волю, навіть усіляко допомогли їм у потребі, але Росія не лише не звільнила своїх радянських колоній, але продовжувала поневолювати їх і на весь світ брехати про їхнє щасливе життя. Свою колоніальну політику продовжує й сьогодні нападом на своїх уже вільних сусідів, а востаннє на Україну, бо не може змиритися з втратою важливої колонії, з волюбним народом України.

Учасників боротьби Української Повстанської Армії називали бандерівцями від імени провідника Організації Українських Націоналістів (ОУН) Степана Бандери, якого згодом секретно вбив російський агент у Мюнхені. Російські служби безпеки написати багато різної брехні щоб нею знецінити борців за волю України та й досі брешуть. Однак, як кажуть у нашому народі, брехнею перейдеш світ, але назад не вернешся. Брехня, як олива, наверх виходить.

Російська більшовицька пропаганда назву бандерівець поширювала на весь український нарід, мовляв, бандерівець – свідомий своїх національних обов'язків українець – в розумінні московської пропаганди – злочинець. Чому? – А тому, що він хоче волі своєму народові, хоче бути вільний від російської “опіки” та насильства; хоче жити у своїй самостійній державі як інші вільні народи. Такого навіть не можна було бажати в радянській тюрмі народів.

Нашляху боротьби Українського Народу за вільну Україну впродовж сотень років усе гинули найкращі її сини та доньки. В обороні Батківщини від російської орди в наші дні на полі бою проливають невинну кров і гинуть знову найкращі з найкращих. Слабодухі та боягузи (на жаль, і такі є) платять високі хабарі й тікають від своїх обов'язків боронити Батьківщину до сусідніх країн, навіть до Америки чи Канади, щоб там доживати віку на чужих смітниках. Про таких не можна говорити з пошаною.

Про нерівну боротьбу з російським агресором в Україні появилися вже книжкові публікації, а між ними невелика за розміром (усього 84 сторінки), але глибока своїм змістом художня повість “Приречені на любов” авторства дніпровського письменника та публіциста Фіделя Сухоноса.

Шановного автора вітаємо з новим твором. А скільки книжок про цю війну ще вийде за нашого життя і після нього? Обов’язково треба, щоб учасники війни писали також свої спогади, щоб про наших героїв і боротьбу з ворогом письменники прославляли героїство та посвяту найкращих українців та українок; щоб про них створювали фільми та складали пісні; щоб на весь світ говорили про нашу волю жити вільно у своїй Батьківщині.

Саме цього права відмовляють нам російські фашисти, що напосілись загарбати нашу землю та знищити нашу волю та національну ідентичність. Треба, щоб українці ніколи не забули росіянам їхніх злочинів на нашій землі.

У повісті Ф. Сухоноса – розповідь про тріумф – перемогу кохання. Головні герої твору – Галина Федішин з Івано-Франківщини та Микола Гриценяк родом з Донеччини. Звела їх повномаштабна війна з Росією. Вони витримали облогу в Маріуполі, а відтак дворічний полон і довгу розлуку, але зберегли кохання у своїх серцях, не втратили людської гідності. Їхній героїзм вартий того, щоб знали їх і шанували всі українці – від Сходу до Заходу нашої Батьківщини. Автор присвятив свій твір усім, хто 2022 року вистояв у Маріуполі, а між ними правоохоронець Валентин, тренер Євген Тузов, Михайло Вершинін, вчителька Надія Володимирівна, артист Микола Плєскач та інші.

Повість Ф. Сухоноса “Приречені на любов” – це також концентрація, згусток тих суспільно болючих і життєдайних прагнень українства і в Україні, і поза її межами. У ній відтворено перипетії

сучасної незавидної дійсності й тематики нашого тривожного сьогодення, в тому й на релігійному полі. Коли мати звернулася до священника УПЦ МП о. Павла з проханням відправити молебень за здоров’я її сина - воїна, той сердито відповів:

“Скільки раз я вам казав, парафіянко, у храмі нашому за тих, хто сіє братовбивчу війну, не моляться!”

Читач подумає:

-- Як можна в українському селі терпіти такого російського попа-брехуна в рясі, як можна? Це, кажуть, він з нашого місцевого люду.

Так, справді, цей перевертень – новітній яничар – безглуздий слуга кіріла й путіна. Геть таких з України!

Прототипом о. Павла був о. Василь Довбня, який згодом повинчав обранців України Миколу і Тетяну в храмі УГКЦ та поблагословив на довгі роки щасливого життя.

Традиції визвольної боротьби на Прикарпатті ні в УПА, ні в УГА, ніколи не забувались. Колись російські загарбники борців за волю України називали мазепинцями, петлюрівцями, а згодом бандерівцями. Тепер московські брехуни нас ще нацистами звать. Це нагадує нам злочинця, кий тікає від правоохоронців і кричить – ловіть злодія!

Книжка вийшла на офсетному папері у м’якій обкладинці з гарною передмовою професора доктора філологічних наук Анатолія Поповського. Наклад книжки – 1000 примірників. Повість читається легко. На жаль, у ній трапляються дрібні мовні недоліки. Треба подбати, щоб ця повість була в усіх школах і бібліотеках України, бо своїм змістом вона дуже близька українському читачеві кожного віку та кожної професії. Шановному авторові побажаймо нових творчих задумів і публікацій про боротьбу наших Героїв із бруталною кацапською агресією.

Микола Дупляк



*---- Редакція, симпатички та прихильники щомісячника  
«Бористен» висловлюють щире співчуття знаному  
українському меценату у США Володимиру Могучому та  
його родині з приводу важкої втрати – смерті сина Миколи  
Могучого. Пам'ять про Миколу Володимира Могучого ми  
будемо зберігати у наших серцях ----*

Mykola Mohuchy, MD, 56, of Redondo Beach, CA, passed away peacefully with his family by his side on Sunday, May 26, 2024. Born in Brooklyn, NY, Mykola affectionately known as Myk, Mick or Mickey- was raised in Nutley, NJ. He graduated from Montclair Kimberley Academy, where he cultivated a love of basketball, lacrosse, water polo and swimming. He continued his water sports at



Bucknell University in Pennsylvania, excelling on the water polo and swim teams.

After spending a year in Spain playing water polo and teaching English, he returned to embark on his journey into the medical field. After medical school, he began radiology residency in NYC, where he met the love of his life, Gretchen

Lent, MD. Mick completed specialty training in Body Imaging and later in Neuro Imaging and Neuro-Interventional Radiology.

Mick and Gretchen married in 2004 and moved to California in 2007. They were fortunate to live near the ocean and spent countless hours at the beach with their four adored children. Mick loved to play piano and compose songs, but his greatest role was being a father. He coached his children's basketball, soccer and baseball teams. When he was no longer able to attend the games, would loudly cheer at the videos of the sports, recitals and ceremonies recorded on Gretchen's smartphone.

Mick was diagnosed with appendix cancer in early 2021 and bravely endured the testing and treatment provided by his medical teams throughout southern California.

He was predeceased by his mother-in-law, Karen Lent.

Survivors include: his beloved wife, Gretchen Lent, MD; his four cherished children, Chiara, Bohdan, Maksym and Merrick; his devoted parents, Wolodymyr and Soriana Mohuchy; his loving sisters, Tamara Mohuchy-Collins and Sophia Mohuchy; two nephews, Nicholas and Alec Collins, Uncle Jack Cannon, MD and Aunt Tamara Cannon, and his father-in-law, Keith Lent.

# ПІДСУМКИ ПРАЦІ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ В СИРАКУЗАХ



У неділю, 9-го червня 2024 р., пластова станиця в Сиракузах завершила свою працю з молоддю, для якої починаються вакації та літні пластові табори. Завершення навчального пластового року відбулося над озером Гилі в Камілус, Н.Й. Посприяла цьому й гарна погода, що на той час була дуже непередбачлива.

Програму закриття відкрила сестричка Орися Бакин – головна організаторка праці пластової станиці та виховник пластової молоді. Вона дбає про те, щоб у пластовому товаристві українська мова була мовою спілкування. Працю пластунів можна було побачити на світлинах, що виповнили два великі табло, а згодом взяти собі бажану світлинку на пам'ятку.

У закритті пластового року взяли участь довголітній голова станиці д-р Андрій Войтович і його дружина пані Марта Войтович – станична скарбничка. Про пророблену працю звітувала сестричка Орися. Вона ж – виховниця новацтва. Працею юнацтва займалася подруга Софійка Бутенко, а працею пташат – сестричка Мирослава Гуменюк. До речі, у станиці було біля 35 пластунів і пластунок. Цьогоріч пластуни здобули різні вмілості. У програмі “Граї жучку” новацтво навчалось між іншим про чесність, справедливість; вивчало правила гри та гри в групі. Пластуни вивчали лічилки, способи ділити дітей на команди, правила в грі та чому вони потрібні; брали участь у різних грах тощо. У листопаді пластуни окремо вчилися про Голодомор. Про цю трагедію цікаво говорив д-р Борис Буняк, а доповнювала його подруга Софійка. Голодомор -- трагічна подія в історії України, але її не можна забувати; треба, щоб про неї знали всі українці та американці, всі народи світу. Грудневу програму виповнили різдвяні традиції – вивчення і спів колядок, Свят-Вечір (дідух, кутя, часник тощо),

свят-вечірні страви. Була й окрема різдвяна вечірка – майстрування різних різдвяних орнаментів і прикрас, і фільм Дізня. Продовжуючи наші різдвяні традиції, в січні пластуни колядували, зібрали 855.00 доларів на потреби станиці та Крайової Пластової Управи.



Пластуни мали також нагоду здобути вмільсть "автомеханіка". З цього приводу відвідали гараж Михайла Потоцького, в якому механік Майба говорив їм про різні автомобілі й їхні частини та демонстрував механізми. Пластуни підготували плакати автомобілів із світлин в автожурналах; дивилися на відео про історію розвитку автомобілів, говорили про безпеку авт і шкідливі впливи від них.

Перед Великоднем пластуни вчилися писати писанки і так продовжувати наші великодні традиції. У квітні новацтво познайомилося з життям риб і риболовлю. З цією метою ентузіясти риболовлі їздили до водної інкубаторної станції Карпентер. Виховники говорили новакам про різні види риб та їхнє

життя, про те, як найкраще ловити рибу, а при цьому вивчали правила безпеки при риболовлі; про те, як уміло користуватися вудкою. Новаки довідалися також про те, як занечищення води впливає на життя риб і людей. Крім цього, пластуни їздили на прогулянку до озера Бівер, в якому юнаки вправлялися на канойках, а новаки і пташата в лісі насолоджувались красою природи.

Пластуни не забули також про жорстоку війну в Україні. З метою допомогти Батьківщині оборонити себе від московських хижаків, станиця влаштувала (в церкві св. Івана Хрестителя) успішний збір коштів. У висліді для Збройних Сил України зібрано 1,050.00 доларів. Гроші вислано до організації "Разом для України" в Нью-Йорку. Крім того, діти підготовлялись до різних пластових проб. Тому, що в станиці є лише одна новацька група, деякі діти дістали вже четверту пробу, а інші другу та третю, залежно від віку. Проби -- як кляси в школі. Щоб виконати вимоги, пластуни вивчили народну пісню "Повіяв вітер степовий", навчилися про новацький закон і новацьку обіцянку та чимало іншого.

Торішня праця станиці все була вимоглива, навантажена різною активністю, але подруга і сестрички дбали про те, щоб не втомлювати дітей, тож підготовляли цікаві та корисні зайняття. На думку сестрички Орисі, найуспішнішим проектом у праці юнацтва було куховарство, яким проводила з юнацтвом подруга Софійка. Для новаків найуспішнішим було здобути вмільсть автомеханіка. У праці з дітьми були й труднощі. Пластові зайняття відбувалися після навчання у Школі Українознавства. Діти вже втомлені, тож не все їм легко зосереджуватись на організаційних проектах. Крім того, вони не все бувають на пластових зайняттях. Ми докладали багато зусиль, щоб зайняття були різноманітні та цікаві, -- сказала сестричка Орися.

Микола Дупляк

«З редакційної пошти»

## Milwaukee: The Circus Came to Town

*“There was blood pouring everywhere. Yet, in a certain way, I felt very safe, because I had God on my side.”*



*Spoken by a deeply religious man? Thus spoke a psychotic liar invoking yet again the name of God whom he does not worship, if only he could continue fooling the Evangelicals and even the Catholics. It has been said many times that a politician is capable of saying anything for a vote or a donation. Donald J. Trump is the quintessential politician, except that most of them actually read or have someone read to them.*

*This was the apex of the Republican National Convention. Sometime in 2014 before Donald J. Trump had announced his bid for the Republican Presidential nomination which he was considering, he gave an interview to a very popular extremist right wing television “journalist” Bill O'Reilly. O'Reilly, perhaps inadvertently or endearingly called the businessman Donald J. Trump “a buffoon”. Trump was offended and reacted. O'Reilly stepped back.*

*Similarly in 2015 a young attorney from the hills of Ohio, professing a right wing ideology, J.D. Vance characterized the purported candidate for president from the Republican Party Donald J. Trump as an “American Hitler”. Six years later that same hillbilly, now running for the United States Senate approached then former president Donald J. Trump on bended knee and apologized for his earlier comments. Ohio was ostensibly Trump country and the hillbilly needed the votes of other hillbillies. His roommate from Yale Law School called Vance a hypocrite.*

Not surprisingly, the circus in Milwaukee did not include Republican former President George W. Bush, Republican former Vice Presidents Dan Quayle, Dick Cheney or Mike Pence. It did include such luminaries in speaking roles as Jesse Ventura, Peter Navarro (straight out of prison), Donald Trump Jr., Lara Trump and Tucker Carlson. There were so many other clowns as speakers and in the stands that if the organizers had to pay them the RNCommittee would have gone bankrupt. Steve Bannon was missing, but he was serving time.

Sitting in the wings, probably embarrassed but nevertheless at the RNC because they lack any element of integrity were Mitch McConnell, Lindsey Graham. And then there was Speaker Mike Johnson, not only speaking on behalf of the House of Representatives, but Evangelicals as well, who owes his position in the House to Donald Trump and had earlier dressed up ridiculously as Trump to show his support during Trump's New York criminal trial.

And so for three and one half days the Republicans spoke of unity not only of their own party but of the country. Then

and with no warning their their main spokesman with a bandaged covering his right ear as a symbol of the wounds he has suffered on their behalf destroyed any hope of unity with a 90 minute diatribe against anyone who is not loyal to him. And the hopeful gathered ate it up. God was in the hall and Donald J. Trump was His prophet, a convicted felon, who while married paid hush money to a porn actress, who boasted about the ability to grope members of the opposite sex, who in fact was found liable for damages for that type of offense, who has been twice divorced and does not know the difference between the truth and a lie. Yes, they ate it up.

Frankly speaking Trump's performance at the RNC was as damaging to his candidacy at least among the normal voters, the principled Republicans, the independents, as that of President Biden at the debate. There was a major distinction, however. Yes, President Biden looked old at the debate. But, former president Donald Trump looked like a felon and a buffoon during his speech at the RNC. Bill O'Reilly was half right all along. He simply did not foresee the felon part.

July 20, 2024, Askold S. Lozynskiy



# ----Рецензія----



«Я владар каменю,  
Ось тут мої пороги...»  
Мов потоплені дзвони, пороги  
Під водою тривожно гудуть.»  
Іван Сокульський

*Маківка літа. Спека стоїть нестерпна. От якби виринули з глибин пороги, й дніпровий пил здіймався увись, аж до пекучого сонця, бавив веселки і рятував береги, пришиклі трави і нас страждених. Аби тільки не через чергову біду, а зі здорового глузду. Поки лише мріється. Та є камені, яких хочеться зараз торкатися й запитувати про давнє, про справжнє, відчувати непорушну мудрість степену й приборкану бентегу вітру.*

*В середині липня особливо манив менгір, що на чаплянському кладовищі, біля козацького хреста на могилі Івана Сокульського. Вирушила з впевненістю й скандинавськими палицями. Кладовище вже неосяжне, та раптом диво виведе. Камінь цей було знайдено другом Івана Сокульського Сергієм Алієвим-Ковикою в очеретах на березі Дніпра, у Придніпровську. Вони любили бувати там удвох, та на час знахідки пан Іван уже так слабував, що не стало йому сили побачити менгір. По смерті поета, якимось дивом, попри вагу й відстань, таки вдалося доправити знахідку на місце поховання. Мало хто оцінив би велич каменя, наполовину загрузлого в узбережних пісках. Так і замулило б зовсім, до порогів. Менгіри вважають попередниками кам'яних баб, вони грубо оброблені, найстародавніші датують 5 - 4 тисячоліттям до н.е. В наших краях це не часті знахідки.*

Просто біля входу на кладовище стояв сторож. Він і розповів мені, як знайти білий хрест. Чорний тутешній пес все уважно вислухав і супроводжував мене далі невідступно. Козацький хрест з написом «Блаженні гнані за правду, бо їхнє Царство Небесне. Матвія, 5:10» – справжній витвір мистецтва, величний пам'ятник, створений руками й душею Сергія Алієва-Ковики.

Тихо, урочисто й інтимно було біля могил, біля красномовних каменів – хреста і менгіра. Чому саме пороги? Чому незалежний культурологічний журнал, що видавав Іван Сокульський після тринадцятирічного ув'язнення, звався «Пороги»? Бо це приналежність до отчої землі, до того місця на березі Дніпра, біля Ненаситця, де 13 липня 1940 року народився поет. Виринають у пам'яті слова його: «Дніпро, Пороги, Степ, як то мені бачиться, стали своєрідними трьома містами мого життя». Мені очевидна спільність долі поета – в'язня таборів і системи, і порогів – в'язнів води й системи, позбавлених змоги говорити й дихати на повні груди.

Вклонилася поетові за любов до того, що мені дороге. Вклонилася матері його, Надії Іванівні Сокульській, за її поневір'яння в пошуках, за сина, за те, що прийняла шлях його й тліла серцем. У нашій родині імена Івана та Ориси Сокульських згадуються не в певні дати, а, коли про життя. Мама вчителювала в любимівській восьмирічці з Орисею Василівною Сокульською. Бачила скалічену жіночу долю, чула про нелюдські випробування й безвихідь. Та бачила й незламність, про яку свідчила постава, послідовність, непоступливість, структурованість, горіння, чому й завдячуємо тепер, бо маємо збірки поезій, листування, упорядковані дружиною в'язня. «Правду Іван казав про Чаплі, що тут рай на землі!» – зараз, під час війни ще частіше каже моя мама.

То як же мені було не помчати на лекцію дніпровської філологині, науковиці, дослідниці укрліту (має одноіменний телеграмканал) Ірини Пасько.

Наочна й динамічна лекція відбулася в Культурному Центрі Дніпра, що раніше був Земським домом, потім розвалинами архітектурної пам'ятки, а тепер коштами меценатів став культурним простором. Пригадали факти з життя поета, ознайомилися з великим інтерв'ю матері, дружини, доньки й друга.

Отримали посилання на матеріали, переглянули світлини, послушали поезії, тепло поспілкувалися. Були присутні багато молодих і молодих душею дніпрян з тим особливим витончено-невимушеним вайбом нашого міста, за яким всі наші глибини, впевненості, пошуки й усвідомлення. Важливі висновки прозвучали в залі. Чому ті, хто не вписувався в радянські шаблони, робили навмисне кроки, котрі вели до наступного ув'язнення? Бо в малій тюрмі легше, ніж у великій? А й справді, певно там зрозуміліше хто свій, хто чужий. Концентрація вільної думки вища. Дивно ще, коли читаєш листи з зони, не розумієш навіщо коханій, чи змученій матері писати філософські трактати про мову, про розвиток культурного середовища краю. Це заради збереження живого мислення, спосіб донести думку в велику тюрму.

В музеї «Літературне Придніпров'я» берегинею безцінного дару (саме таких листів) від Ориси Василівни Сокульської є науковиця Світлана Мартинова, жінка, що знає достеменно кожну дату й кожен факт біографії Івана Сокульського. Саме вона зберігає п'ять аркушів цигаркового паперу, списаного один в один заявою на катів поіменно, що пішла в усі канали: «Бі-Бі-Сі», «Голос Америки», «Свобода». Дивом це вдалося вберегти і вивезти дружині. Як саме вона й не зізнається.

Тепер на моїй особистій мапі місць сили додалося ще одне.

Події переплітаються, і виходить полотно життя.

Наталя Жиліна-Жура

# Самостримування в Україні спровокує саме те, чому ми намагаємося запобігти

Від невдач НАТО до лицемірства, наївності та дій Заходу, які йдуть на користь Росії, звична для Заходу позиція самостримування все більше посилює очевидну безглуздість ситуації.

Як оцінити твердження авантюра, зокрема до пов'язаного Вашингтона, що обережність і з ризиками поводження з ядерною розсудливість щодо війни в Україні зброєю.

Вашиington, що обережність і розсудливість щодо війни в Україні захищають нас від «провокацій» і «ескалації», які можуть спровокувати Третю світову війну й можливе ядерне протистояння? Запізнілі, обмежені зняття заборони на використання Києвом певних видів західної зброї лише підсилюють фундаментальне переконання, що лежить в основі цих дивних тверджень.

Ці побоювання суто емоційно можна зрозуміти, але ті, хто їм піддається, відмовляються від взаємного ядерного стримування й пасують перед ядерним шантажем Кремля. Наше боягузство з глибоким презирством сприймає російський президент Владімір Путін, і це дуже тішить його імперську пиху. Що, своєю чергою, підвищує ймовірність того, що Путін знову помилиться в своїх розрахунках і ядерний конфлікт таки розпочнеться.

Рішення можуть прийняти для заклик країни збільшити виробництво озброєнь і повернутися до більш суворої стандартизації боєприпасів.

На прикладах, наведених нижче, я спробую пояснити глибоко вкорінену природу нашого самостримування – навряд чи є щось, що ослаблює нас більше, ніж цей прикрий підхід, який у геометричній прогресії сприяє підвищенню зухвалої самовпевненості тиранів в усьому світі та їхньої схильності до

## 1. Невдачі НАТО

Найпотужніший в історії військово-економічний альянс (із трьома ядерними державами у своїх лавах) не зміг запобігти руйнуванню Росією «світового порядку», встановлення якого цей альянс щойно відзначив святкуванням Дня D. Як не зміг він і зупинити початок війни у центрі Європи та притягнути до відповідальності винних у її розпалюванні.

Порівняйте події останніх двох років із ситуацією, коли 51 країна – країни НАТО та союзники (включно з Україною) – прийшли на допомогу Америці в Афганістані, або коли 35 країн утворили коаліцію та звільнили крихітний Кувейт. А перед тим авіація НАТО зупинила бійню в Сербії.

Також згадайте реакцію Заходу на минулорічний напад ХАМАСу на Ізраїль, який має ядерну зброю. Країни НАТО зараз активно допомагають Ізраїлю захищатися від тієї самої іранської зброї, якою росіяни щодня б'ють по Україні. Але вже десять років Україна, яку Вашингтон позбавив її ядерного арсеналу, продовжує чинити опір Росії, яка територіально є найбільшою країною на планеті – майже у 47 000 разів більшою за Газу.



Україна вже сотні разів зазнавала ударів тією самою іранською зброєю, яку Тегеран застосовує проти Ізраїлю, а останнім часом змушена захищатися ще й від зброї, наданої Москві Пхеньяном. Не кажучи вже про триваючі постачання до РФ обладнання подвійного призначення з Китаю. І в цьому обладнанні Пекін досі використовує західні технології без обмежень, подібних до тих, які Захід накладає на військову допомогу Україні. Додайте до цього переліку обмежень і застережень правила взаємодії, які нав'язують Україні. Правила настільки складні, що аби всіх їх врахувати та не порушити, треба мати надпотужний комп'ютер. Україна платить у цій війні жахливу ціну, а Захід пожинає плоди. Який тут напрошується висновок?

## 2. Відмова діяти

Оскільки невдовзі має відбутися саміт НАТО, Захід повинен нарешті згуртуватися й активізувати зусилля з відновлення миру та справедливості в Європі та у світі загалом. Те, як малодушно НАТО реагує на ядерні погрози Кремля, дуже підриває довіру до Альянсу. Цей параліч волі поглиблює критичну нездатність НАТО виконувати свої доктринальні зобов'язання з вирішення безпекової кризи, яка безпосередньо зачіпає Альянс. А також його неготовність до гуманітарного втручання, зокрема до встановлення безпольотної зони в суверенному повітряному просторі України, про яке так довго благає Київ.

Неадекватне сприйняття Заходом прагнення України відновити контроль над своїми захопленими ворогом територіями та захистити своїх громадян дедалі більше підриває довіру світу до НАТО, зокрема й через те, що НАТО вперто відмовляє

в членстві найбільшій країні Європи, яка наразі виконує місію НАТО замість нього.

## 3. «Виваженість»

Ми намагаємося самі себе обдурити, коли видаємо нашу боягузливу реакцію на залякування з боку Москви за «виваженість». Але це пояснює, чому Захід досі не може визначити свої цілі щодо війни в Україні, не кажучи вже про план перемоги України, тобто повернення нею своїх суверенних територій та своїх громадян. Якщо Путін божевільний, то будь-яке наше рішення не матиме жодного значення. Але він не божевільний. Він хитрий і завбачливий воєнний злочинець, який нейтралізував усі разом узяті переваги Заходу (ядерну, конвенційну та економічну) одними лише словами, розмахуванням руками та тупотом ніг.

І тут на порядку денному постають «контроль рефлексу» та «умовні реакції». Один відомий російський аналітик так озвучив їх: «Я не хочу, щоб Україна була настільки успішною... щоб Путін був змушений обирати між остаточною поразкою і завданням ядерного удару». Під час свого нещодавнього візиту до Пхеньяну Путін дав цьому наративу черговий поштовх: «Стратегічна поразка Росії на полі бою... означатиме кінець її державності. Чого в такому разі ми маємо боятися? Чи не краще тоді йти до кінця?» Згодом у В'єтнамі він погрожував можливою зміною ядерної доктрини Росії. Це ідеальний замкнутий цикл.

## 4. Лицемірство підриває довіру

Перемога України відновила би той самий «міжнародний порядок», непорушність якого ми так довго й

й так гучно декларували до початку війни в Україні. Цей порядок був заснований за підсумками Другої світової війни. І саме українців серед усіх народів СРСР найбільше загинуло під час тієї війни.

Українці власною кров'ю та власними життями заплатили за встановлення цього світопорядку. А боягузливий Захід зрадив спільну справу переможців гітлеризму, коли схвалив ганебні Мінські домовленості кілька років тому. Якою, врешті-решт, є наша стратегічна мета щодо України? «Підтримуватимемо, скільки буде потрібно» – це не стратегія, а доволі розпливчате гасло. Якщо не сказати гасло ескейпістське.

## 5. Страх перед розпадом Росії

Ми на Заході чомусь дуже боїмося втратити контакти з Росією, а ще більше боїмося можливого «розпаду» Росії. Це звучить як жахаючий набат в устах фаланги західних експертів, починаючи з 1991 року. Того року Захід підло намагався переконати Україну відмовитися від незалежності, але українці не зрадили національній ідеї, і це призвело до розпаду СРСР, відновивши глобальну перевагу Заходу, яка «зробила Америку знову великою». Тоді Вашингтон беззастережно перевернув усе з ніг на голову й гучно відсвяткував свою «надзвичайну завбачливість».

## 6. Зміцнення Росії

Необачність Заходу надзвичайно посприяла тому, що Путін наважився розпочати війну проти України, тому можна було очікувати, що він якоюсь мірою намагатиметься спокутувати свою провину. Але Захід досі не бажає визнати, що він власноруч свідомо підривав основи міжнародного

правопорядку, підтримуючи Росію в 1990-х роках, ігноруючи інтереси України, позбавляючи її ядерного арсеналу та передаючи його Росії. А тепер Росія спритно використовує проти Заходу обманом відібрану у Києва ядерну зброю.

У тогочасному аналітичному звіті Військово-морських сил США говорилось:

«Намір дозволити Росії стати єдиною ядерною та економічно потужною державою на пострадянському просторі становить загрозу для безпеки Заходу... Сполучені Штати таким чином допоможуть створенню режиму, який буде серйозно загрожувати демократичному співтовариству держав. Якщо Росія розпочне кампанію з відновлення (Радянського Союзу), які варіанти протидії цьому будуть у Заходу?»

## 7. Наївність

Захід не наважується визнати, що ми наївно змирилися з віроломством Москви, зруйнувавши домовленості, на досягнення яких пішли десятиліття, зокрема й договори про ядерне роззброєння. І при цьому у нас ще вистачає нахабства читати Україні нотації про необхідність «переговорів» і «домовленостей» з Росією. Прес-секретар Путіна Песков не так давно пояснив, як Кремль бачить сутність цих так званих «угод»: «Якщо ви погодитеся на наші умови, ви зможете покласти край стражданню ваших мирних жителів».

## 8. Ніколи знову?

Російський диктатор веде проти України геноцидну війну, прагнучи знищити «усе українське», а ми безсоромно дискутуємо про те, чи має жертва нападу право на самозахист. Куди ж поділося наше «Ніколи знову!»?

## 9. Розпізнавання ворога

Додайте до всього вищесказаного те, що Росія використовує Україну як плацдарм для розгортання війни проти Заходу - за термінологією Путіна, проти «скаженої, маніакальної західної цивілізації». А мий після цього відмовляємося вірити в реальність загрози, намагаючись залишатися «вибавженими» й все ще боячись вийти з довготривалого самонавіюваного заціпеніння. І як же може бути інакше, коли радник президента США з питань національної безпеки Джейк Салліван досі боязко називає Росію «конкурентом», а не ворогом або хоча б «суперником» чи «противником»?!

## 10. Притиснуті до стіни

Наші вороги закономірно не бачать в нас рішучості, відданості, стійкості, моральної твердості чи хоча би стратегічної мудрості. Немає у нас відчуття терміновості, як немає й чесної самооцінки, є лише кволий ескейпістський лозунг про «покладання збитків» на Росію. Немає жодного чіткого плану, як компенсувати втрати України, як відновити чи виправити те, до чого призвела агресія Росії з її геноцидними методами ведення війни. На відміну від Росії, від якої ми ні в чому не залежимо, можливо, нам варто бути більш поступливими щодо Пекіна, аби й далі отримувати від Китаю потоки дешевих ліків, що відпускаються за рецептом?

Як сказав Самір Саран, керівник індійського аналітичного центру Observer Research Foundation: «Все це говорить таким країнам, як наша, що якщо щось подібне станеться в Індо-Тихоокеанському регіоні, у вас немає жодних шансів у протистоянні Китаю. Якщо ви не здатні перемогти країну із ВВП у 2 трильйони доларів [вище Саран згадував про сукупне

ВВП Заходу в 40 трильйонів доларів], навіть не думайте, що зможете стримати Китай. Зараз Китай дуже надихається вашим невдалим, якщо не сказати жалюгідним, спротивом набагато слабкішому супротивнику».

Ще ніколи ставки не були настільки високими, агресор і жертва - настільки чітко визначеними, геноцидні наміри - настільки відверто висловленими, варварство настільки очевидним, а наслідки для безпеки Заходу настільки руйнівними. Якби Україна була просто кораловим атолом у південній частині Тихого океану, це ще якось можна було б зрозуміти. Але Україна уособлює проблеми, які ніколи раніше не поставали перед людством і які перевершують зараз проблеми будь-якої іншої країни та будь-які обставини, які ми можемо розумно передбачити. І це лише збільшує кричущу небезпечність наших теперішніх необачних дій.

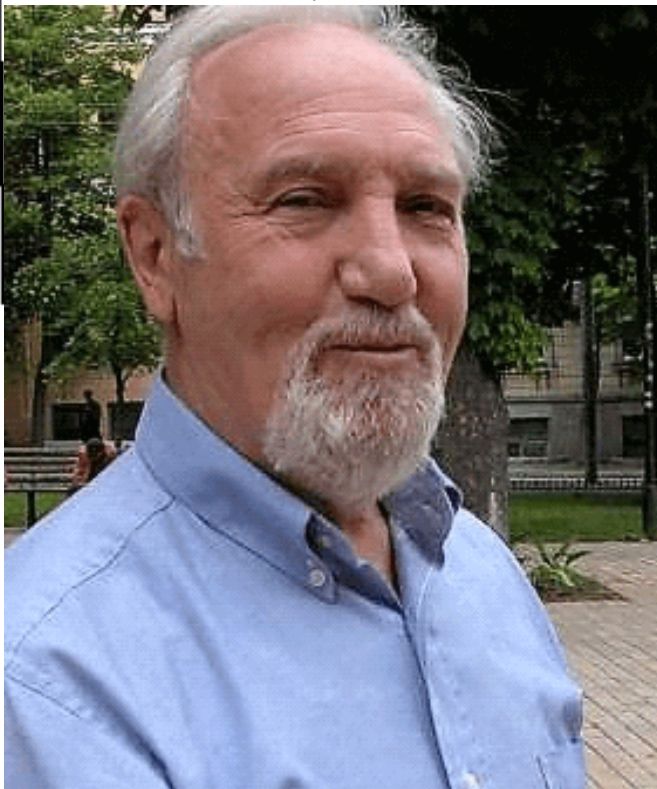
Оскільки обставини стають дедалі жахливішими і ми змушені протистояти одночасно Росії, Китаю, Північній Кореї та Ірану, ми ризикуємо скоробути притиснутими до стіни. А далі може вибухнути збройний конфлікт у Латинській Америці.

Це може стосуватися країн, які й приблизно не можна порівнювати з Україною, і цього разу у нас буде ще менше варіантів вирішення проблеми, ніж ми маємо зараз. Це станеться тому, що ми зараз піддаємося шантажу Кремля, вигодовуючи й зрощуючи звіра в усьому світі. Це передвістя наближення катастрофи.

## Віктор Рудь (Київ пост)

Колишній голова Українсько-американської асоціації адвокатів, нині голова комітету у закордонних справах організації.

# 13 березня 1932 - 1 липня 2024



Ділимося сумною вісткою, що 1 липня, 2024 року на 92 році життя, визначний український історик, політолог та громадський діяч, Професор Др. Тарас Гунчак із Чатем, Нью-Джерсі відійшов у вічність.

Професор Гунчак залишає незабутнє враження та глибокі спогади для багатьох – для тих, хто називав його чоловіком, батьком, братом, дідусем, дядьком, другом, учителем та дорадником. Він також залишив значний особистий та професійний внесок у підтримку боротьби України за свою державність і зробив значний вклад у розвиток сучасної української політичної думки.

Життя Тараса Гунчака збіглося з багатьма монументальними історичними подіями 20-го та 21-го століть, які сформували його визначну життєву історію і уособлює його гідне, добре прожите життя.

Професор Тарас Гунчак народився 13 березня 1932 року в сім'ї Марії та Григорія Гунчаків у Старому Місті, передмісті Підгайців, Тернопільської області, Україна. Влітку 1944 він, доля відправила його разом з сімєю та іншими жителями села, до Німеччини - до Вільсбібурга, приблизно 66 км від Мюнхена. Майже півстоліття пройшло перед тим як він мав можливість повернутися на батьківщину.

У травні 1949 року родина Гунчаків, як політичні біженці, вирушила до Сполучених Штатів на військово-транспортному кораблі «Генерал Джампер». У Сполучених Штатах Тарас ввійшов відразу в середню школу і так почалася його життєва присвята науці та громадській діяльності.

Тарас Гунчак здобув ступінь бакалавра та магістра у Фордгам університеті - Нью-Йорк. І саме там загорівся його дух і він став активістом української справи на все життя. Роки його навчання у Фордгамі були наповнені відстоюванням українських інтересів в університетській системі.

І саме в цей час також розпочалася його активна участь в українській громаді. У молодого Тараса було безліч різноманітних інтересів-- волейбол та пінг-понг у спортивному клубі на 8-й вулиці, хорист в хорі «Думка», та учасник у жвавих дискусіях в «Лісі Микиті» де молоді провідники української спільноти зустрічалися. Ці безтурботні, щасливі дні громадської активності, пережиті в студентські роки, були перервані лише 18-місячною службою в армії США.

У 1958 році Тарас переїхав до Відня, щоб продовжити навчання у Віденському університеті; основні курси навчання були історія та філологія слов'янських мов. Але після запеклої розбіжності з професором щодо необхідності в науковій сфері мати відокремлення Московії та Росії від Русі та України, він залишив кафедру слов'янської філології та вступив на кафедру новітньої європейської історії. Роки, проведені у Відні, також були наповнені активізмом. За словами професора Гунчака, найбільш знаменна була Акція 1959 року проти комуністичної пропаганди, яка мала відіграти важливу роль на Всесвітньому конгресі комуністичної молоді, що проходив у Відні. «...Мене попросили взяти офіційний участь у цій акції американська організація.....Майже півроку я організовував різні акції, і нам вдалося протистояти брехні, яку хотіли поширювати комуністи..... Під кінець тижневого з'їзду мене повідомили, що комуністи знають, що це я був ключевим у акції проти їхньої пропагандистської кампанії, і задля моєї безпеки я повинен негайно покинути Відень...»

У травні 1960 року, Тарас Гунчак здобув доктората з історії Східної Європи. Після повернення до США він одержав посаду в Університеті Ратгерс- Нью Джерзі, де став директором програми східноєвропейських та радянських досліджень, завідувачем кафедри історії та сенатом Ратгерського університету.

Його академічні досягнення також доповнювалися лідерством на спортивному фронті. Він заснував і координував чоловічу волейбольну програму в Ратгерс-Ньюарк. Під його проводом команда, складена талановитими спортсменами українського походження, виграла ряд престижних національних турнірів, («East Coast College championship», і друге місце в «National Association of Intercollegiate Athletics Championship»).

У 1991 році прийняв посаду професора Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У 2013 році отримав звання почесного доктора Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Після 44 років навчання в Ратгерському університеті він вийшов на пенсію в 2004 році. Повага до його академічного внеску продовжувалася, і він був названий почесним професором і введений в Зал слави Рутгерса (Rutgers Hall of Fame).

Велика кількість наукових праць професора Гунчака зосереджена на українській історії ХХ століття, включаючи історію російського імперіалізму, де він описав Сталіна та його послідовників як таких, що «будують свою імперію на кістках мільйонів невинних жертв» під час Голодомору. Він став головним редактором щомісячного журналу з літератури,

перекладу, мистецтва, історії, політичних, соціальних та економічних питань «Сучасність». Коли Україна здобула незалежність, він переніс видання до Києва.

Довголітній член організації Українського конгресового комітету Америки, (УККА), Др. Гунчак до пенсії був головним редактором щоквартальника «The Ukrainian Quarterly» і член редколегії багатьох журналів. Брав активну участь у організації Пласт-Нью-Йорк.

Професора Гунчака відданість до ідеї української незалежності була першочерговою. Організовував численні конференції, завжди орієнтовані на поширення точної та коректної інформації про Україну; брав участь у науковій діяльності, зокрема був членом Наукового товариства імені Тараса Шевченка (НТШ) та Української вільної академії наук (УВАН). Він був ключовим акціонером підтримку та звільнення політичних українських дисидентів за часів Радянського Союзу.

Не менш важливою, однією з його життєвих місій була популяризація української культури та збереження її історико-культурних скарбів. Трагедія Чорнобиля у квітні 1986 року призвела до створення Фонду допомоги дітям Чорнобиля, невід'ємну роль у створенні та управлінні яким відіграв професор Гунчак. На шляху до незалежності України професор Гунчак провів значну кількість часу в Україні, де зустрічався з ключовими гравцями руху за незалежність. Він був присутній і записав для нащадків свої спостереження про ці історичні події. Виїжджаючи з України в грудні 1991 року, він писав: «Я не можу спокійно писати

про це. Вона принесла українській нації те, чого вона чекала поколіннями, за що тисячі віддали своє життя – за незалежність. Нарешті їхня воля була виконана – Україна стала незалежною і суверенною державою». Свої думки він виклав у мемуарі, «My Memoirs; Life's Journey through WWII and Various Historical Events of the 21st Century».

Сфера наукових інтересів – політична історія України, Росії, Польщі ХІХ–ХХ століть була широкомаштабною. Тарс був автор численних праць, присвячених історії українських державницьких і визвольних змагань, розвиткові української політичної думки, репресіям і голодоморові в Україні. Ці праці мали значний розголос в академічному середовищі на Заході, руйнуючи усталену росієцентричну схему історії Східної Європи.

Тарас Гунчак одержав за життя багато нагород і відзначень – нагороду Пилипа Орлика (1996) за сприяння розвитку української демократії, Заслужений діяч науки і техніки України (1993), Відзнаки Верховної Ради та МЗС України (2004).

Президент Віктор Ющенко нагородив Проф. Гунчака у 2008 році орденом «За заслуги» – «За вагомий особистий внесок у зміцнення авторитету України у світі, популяризацію її історичних та сучасних скарбів, з нагоди 17-ї річниці Незалежності України.»

Любов професора Гунчака до сім'ї була незамінною. 19 серпня 1961 року одружився з Олею Карпенко, яка була його вірною супутницею протягом усього життя. У глибокому смутку, залишається дружина Оля разом із синами, онуками та дальшою родиною.

**Вічна Пам'ять**



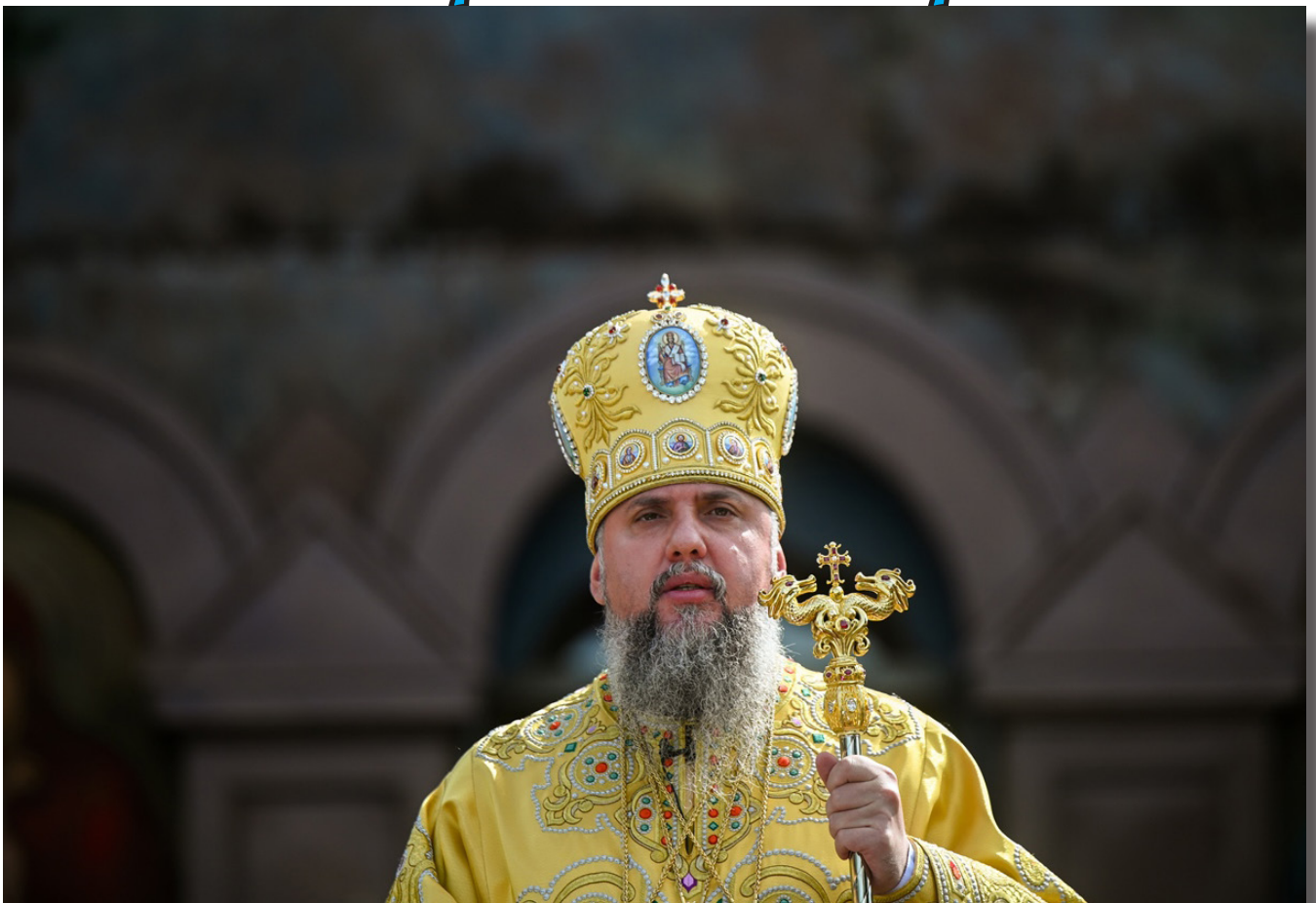
# НАША ЦЕРКВА



Видаємля Блазословив Архієпископ і Митрополит Києва - Матері міст Руських,  
Галицький, Патріарх всієї Руси - України, Свято-Успенський Києво-Печерський та  
Почайвської Лаври Священноархімандрит ФІЛАРЕТ

Релігійний додаток часопису "БОРИСТЕН" № 35 (2024)

**Незламний дух козацької  
жертвовної любові до України  
надихає сучасних героїв-воїнів  
так само, як надихав наших дідів і  
прадідів  
– Митрополит Епіфаній**



Знову в недільний день, коли наша Церква згадує Всіх святих, які в Україні-Руси просіяли, ми зібралися на поле Берестейської битви, у цей монастир святого Юрія Переможця на Козацьких могилах для того, щоби звершити тут спільну молитву. Чому ми робимо це щороку, чому долаємо дорогу з різних куточків Волинського краю, Галичини, Поділля, зі столиці, нашого Золотоверхого Києва, та з інших місць України, щоби помолитися саме тут?

Не раз протягом багатьох років можна було почути нарікання, що спогад Берестейської битви – це спогад про поразку козацького війська. І якщо дивитися на ті давні події лише з матеріальної точки зору, то ніби так і було – тут королівське військо перемогло козаків. Але ми збираємося на це місце щороку на молитву, ми, як і покоління українців до нас, зберігаємо пам'ять про козацьку звитягу і незламність, виявлені на цих полях, не тому, що тут сталася військова поразка, але тому, що тут була засвідчена духовна перемога.

Козаки, як сини українського народу, тут показали свої найкращі риси. Такими рисами є вірність Богові та батьківській вірі, вірність Православній Церкві, за права і свободу якої вони боролися. Тут вони засвідчили також жертвну любов до рідного народу. Адже те, за що вони боролися – це права, гідність, свобода для українців. Тут козаки виявили незламність духу, бо хоча і мали перед собою велике військо супротивників, але не втекли у страху, не зрадили побратимів і самих себе, не скорилися перед чужою могутністю.

Страх смерті, зрада союзників, ворожа сила, несприятливі обставини – ніщо не похитнуло їхнього прагнення вибороти права і вольності для своєї рідної Церкви і свого рідного народу. І саме тому пошану до подвигу борців за свободу і незалежність, які покладали тут свої голови, наш український народ несе кризь століття.

Вони не змогли перемогти у тій битві, але завдяки їхньому незламному духові та їхній звитяжності Україна не зникла. Кризь різноманітні історичні бурі наш народ і далі несе вогонь любові до своєї землі, до своєї історії, мови, культури, до всього, що робить

нас дітьми України – несе завдяки тим подвигам, які здійснили наші попередники.

Тепер, як і не раз у давні часи, наше військо стоїть у бою перед значно більшим сильним ворогом. Але незламний дух козацької жертвної любові до України надихає сучасних героїв-воїнів так само, як надихав наших дідів і прадідів. І якщо тоді Україна боролася майже самотня, не маючи могутніх і вірних союзників, то тепер на нашому боці – демократичний світ, люди доброї волі з різних країн і народів. І ми віримо, що з Божою допомогою Україна буде захищена від планів російської імперії зла зтерти саме наше ім'я і саму пам'ять про наш народ. Ми просимо про допомогу в цій праведній боротьбі у всіх святих нашого краю, всіх, хто своїми життями і подвигом пов'язаний з українською землею і родом нашим. Ми просимо допомоги та захисту у новомучеників та сповідників ХХ століття, які від безбожників постраждали – адже саме нащадки тих чекістів і більшовиків, дітей сатани, нині знову заливають кров'ю невинних нашу землю.

Сьогодні, дорогі владика, отці, брати і сестри, ми зібралися як паломники на цьому священному місці, политою кров'ю тих, хто віддав своє життя за Церкву і за ближніх. А за тиждень ми зберемося в іншому священному для нас місці, в Успенській Києво-Печерській лаврі, щоби разом молитвою прославити річницю Хрещення України-Руси, прославити нашого батька, великого і рівноапостольного князя Володимира, вшанувати День української державності. Запрошую всіх, хто може – долучитися і до цього паломництва, до цієї всеукраїнської молитви за перемогу правди і справедливий мир для нашої рідної землі.

Нехай Господь упокоїть в оселях праведників душі козаків, які незламно боролися на цьому полі та в інших битвах за Україну, за її волю, за честь, за славу, за народ! Нехай вічною буде пам'ять про всіх українських героїв, які віддали своє життя за волю і незалежність нашої держави!

Слава нашим українським героям і слава Господу нашому Ісусу Христу! Амінь.

## *Предстоятель відвідав прийняття у Посольстві США*



*Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 4 липня 2024 року відвідав офіційне прийняття у Посольстві Сполучених Штатів Америки, організоване з нагоди Дня незалежності США.*

*Предстоятель автокефальної Української Православної Церкви привітав Надзвичайного і Повноважного Посла США в Україні Бріджит Брінк з державним святом її країни та подякував за підтримку України в час війни, спричиненої російською агресією.*





## Митрополит Епіфаній звершив панахиду в дитячій лікарні «Охматдит»



Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 12 липня 2024 року на місці понеділкового російського обстрілу, що знищив дитячу лікарню «Охматдит», звершив панахиду за загиблими внаслідок цієї атаки.

Предстоятель Православної Церкви України звернувся до присутніх із першосвятительським словом.

«Наш ворог вже давно перетнув будь-які моральні межі. Адже яка воєнна доцільність бити по дитячих лікарнях? Але для росії ця доцільність очевидна – залякати нас, аби ми здалися, тероризувати українців, вбивати навіть важкохворих дітей, аби зламати нас, – адже їй не вдається добитися реального успіху на фронті», – сказав Митрополит Епіфаній.

Предстоятель Православної Церкви України також закликав всіх гуртуватися у спільній боротьбі задля української перемоги.

«Разом, об'єднані, ми сильні. І я

переконаний, що незабаром ми зберемося для того, щоб відкрити оновлений корпус. Це все у наших силах. Тому ми разом, згуртувавшись, донатимо, кожен на своєму місці робимо все від нас залежне, щоби наближати нашу спільну українську перемогу», – наголосив Предстоятель.

Разом з Митрополитом Епіфанієм молилися настоятель лікарняного храму на честь Трьох святих при «Охматдит» священник Олексій Окремов, настоятель храму на честь святої Параскеви протоієрей Олексій Харитонов, а також генеральний директор НДСЛ «Охматдит» – Володимир Жовнір, лікарі, захисники Батьківщини та вірні.

На завершення поминального заходу прозвучав «Реквієм по загиблим» у виконанні камерного складу симфонічного оркестру «Київ-класик» під керівництвом народного артиста України Германа Макаренка.

# 24 Послання Священного Синоду з нагоди 1036-ліття Хрещення України-Руси та Дня Української Державності

Преосвященні владыки,  
всечені отці, дорогі брати і  
сестри!

Шановні співгромадяни!

У важких умовах агресивної війни на знищення, яку протягом понад десяти років російська держава веде проти нашого народу, ми зустрічаємо нинішні свята – церковне та суспільне, День Хрещення України-Руси та День української державності. Привід для обох святкувань пов'язаний з іменем, постаттю та діяннями нашого рівноапостольного хрестителя і просвітителя, великого Київського князя Володимира, батька нації, православного святого і видатного державотворця.

Нині ми вшановуємо його пам'ять і молитовно дякуємо йому за духовний і державницький вибір, здійснений понад тисячоліття тому – прийняти від Вселенського Патріархату хрещення для очолюваного ним народу. Цим самим князь Володимир завершив попередній історичний етап поширення християнства в українських землях, розпочатий євангельською проповіддю у Криму, Причорномор'ї та Подніпров'ї святого апостола Андрія Первозваного, основоположника нашої Помісної Церкви. Особливо швидко християнство стало поширюватися в землях України-Руси у IX-X століттях після навернення до віри споріднених слов'янських народів та завдяки поглибленню торговельних і культурних зв'язків зі Східною Римською імперією (Візантією).

Отже, вибір на користь східної християнської православної традиції, як основи для розбудови суспільства і Київської княжої держави, був не суб'єктивним чи випадковим, але став підсумком тривалого історичного процесу і його логічним завершенням. Цей вибір, означений хрещенням Києва 988 року та подальшим хрещенням всієї княжої Русі, знаменував нову якість Київської держави,

як невід'ємної частини європейської християнської цивілізації, рівноправної складової європейської спільноти.

Добрими плодами Хрещення України-Руси стали поширення християнського віровчення та преображення завдяки цьому суспільного і державного життя на засадах євангельських принципів справедливості, любові та милосердя. Завдяки включенню нашої стародавньої держави у європейський цивілізаційний простір розвинулися архітектура і мистецтво, книжна наука. Інституційна єдність Православної Церкви навколо Київського митрополичого престолу сприяла утвердженню єднання різних племен та місцевих князівств у новому просторі давньої нашої єдиної держави зі столицею в Києві – матері міст Русі-України.

Тому, вшановуючи нині давні історичні події нашого церковного і суспільного життя, прославляючи нашого хрестителя і державотворця великого князя Володимира, ми оновлюємо тепер усвідомлення глибини нашого духовного і національного коріння. Ми відновлюємо історичну пам'ять про первородство Києва, як нашого релігійного, державного і культурного осердя. Ми краще усвідомлюємо тривалий шлях нашого народу в боротьбі за відновлення власної державності та незалежності, на які зараз, як і в давні часи, зазіхають зажерливі дикі орди з півночі та сходу.

Знову, як це вже було не раз в нашій історії, безжалісні чужинці хочуть поглинути нас, знищити, стерти пам'ять про нащ народ. Але на нашому боці правда, і тому ми віримо у Божу допомогу в цій боротьбі за мирне майбутнє для України, для прийдешніх поколінь.

У цей святковий день ми підносимо гарячі молитви за наших мужніх воїнів, які зараз захищають український народ від

поневолення і знищення російською імперією зла. Ми дякуємо нашим союзникам, дякуємо всім людям доброї волі у світі, які підтримують Україну в її справедливій боротьбі проти агресора. Ми просимо не припиняти цю підтримку та сприяти наближенню перемоги правди і встановленню справедливого миру для України, для Європи і всього світу.

Усвідомлюючи вплив та значення Православної Церкви для нашого народу ворог зробив і продовжує робити все для того, щоби зберігати церковні поділи, щоби тримати хоча би частину наших братів і сестер під своїм релігійним пануванням, в ярмі злочестивого вчення «русского міра». Соборно засудивши це вчення як таке, що суперечить Євангелію і Православ'ю, яке має еретичне коріння та породжує злі смертоносні плоди, наша Помісна Церква знову і знову закликає всіх православних України до єднання навколо Київського престолу. Ми відкриті до діалогу і спілкування з тими, хто поки що залишається під владою Московського патріархату, і бажаємо допомогти їм побороти неправдивий страх перед владою кривавої Москви.

Дорогі брати і сестри!

Вітаючи всіх вас зі святом на честь Хрещення України-Руси та Днем української державності, разом з вами підносимо нині молитви до Спасителя, до Його Пречистої Матері, до основоположника нашої Помісної Церкви святого апостола Андрія Первозваного, до нашого батька і хрестителя рівноапостольного князя Володимира і до всіх святих українського народу: захистіть нас від нашествия чужинців, даруйте воїнам нашим перемогу над супротивниками, а нам усім – одностайність та мир! Боже Великий, єдиний, нам Україну храни!

ЕПІФАНІЙ

## Предстоятель відзначив медиків та передав Охматдиту спеціалізоване обладнання

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 26 липня 2024 року відвідав дитячу лікарню «Охматдит», яка нещодавно зазнала російського ракетного обстрілу.



На початку візиту Предстоятель автокефальної Української Православної Церкви разом з місцевим духовенством відвідав храм, який діє при медичній установі.

Згодом Його Блаженство поспілкувався із колективом лікарні на чолі з генеральним директором Володимиром Жовніром та до Дня медичного працівника відзначив їх церковними нагородами. Медаллю «За жертвність і любов до України» посмертно було нагороджено й дитячого лікаря-нефролога Світлану Лук'янчик, котра загинула внаслідок удару агресора по лікарні.

Окрім того, Митрополит Епіфаній передав Охматдиту спеціалізоване медичне обладнання на заміну того, яке знищив ворог.

«Лікарі мають небесним покровителем святого великомученика і цілителя Пантелеймона. Він є прикладом для усіх медиків, тож символічно, що день його пам'яті зараз співпадає з днем медичного працівника. Ваша лікарня є дуже важливою, тому поступово, з Божою допомогою і нашими спільними зусиллями, вона неодмінно буде відновлена. А сьогодні я хочу привітати вас з майбутнім професійним святом та відзначити за вашу любов до дітей – ваших маленьких пацієнтів, які потребують особливої уваги та опіки», – зокрема сказав Предстоятель ПЦУ.

# **ФУНДАЦІЯ «ПРОМЕТЕЇВ ОТВІТ»**



**Головним пріоритетом Фундації з осідком у США є сприяння у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам іншим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні. За чинним американським законодавством пожертви надіслані до Фундації «Прометеїв отвіт» не підлягають оподаткуванню.**

Promethean's Retort, P.O. Box 35, Lyndhurst, NJ 07071-0035  
USA . 4petrop@verizon.net, 201 460 1364